

Старчун Я. М., здобувач вищої освіти гр. ПД-171
Науковий керівник - **Берднік І. В.**, к.ю.н., доцент
Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

ЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Важливою частиною сучасної професійної культури є етикет. Його прийнято розглядати, як систему правил поведінки і відповідних ритуальних дій: манери, одяг, формули звертання, вітання, вибачення, подяки, поведінку у місцях загального користування тощо. Він пов'язаний із загальною культурою, повагою, тактовністю, делікатністю. Це не тільки форма самовираження, але і форма самоконтролю, опанування емоцій, почуттів, дій і вчинків є надзвичайно важливими у професійній сфері життя сучасної людини.

Особливої актуальності професійна етика має для соціально-орієнтованих професій, зокрема для працівників правоохоронних органів, адже об'єктом їх діяльності є людина. Недотримання норм професійної етики для представників цієї галузі є підставою говорити про їх професійну непридатність і притягати до відповідальності та звільняти з займаних посад. Зрозуміло, що для цього необхідні чіткі юридичні підстави. Саме з цією метою необхідна правова регламентація етичної поведінки працівників поліції, тобто повинна бути створена правова основа професійної етики таких осіб.

На мою думку, етичні засади – невід'ємне джерело функціонування органів Національної поліції. Це обумовлено рядом об'єктивних причин.

По-перше, протидіяти злочинності й іншими правопорушенням – це не тільки правова, але і моральна проблема, адже не можна боротися зі злочинністю та причинами її виникнення причинами, не зміцнюючи моральні принципи суспільства. У свою чергу без протидії злочинності неможливо досягнути реалізації прав громадян сучасної правової держави.

По-друге, співробітникам органів Національної поліції нерідко доводиться працювати, не з кращою частиною суспільства, що іноді згубно впливає на їх моральний стан і може за певних обставин спричинити моральну деформацію правоохоронця. До того ж етичні засади зобов'язують кожного працівника проявляти такт, витримку, повагу до учасників професійної діяльності Національної поліції, що, як показує практика і дослідження надає помітну дисциплінуючу, виховну дію на громадян.

Етичні засади у роботі Національної поліції виражаються в системі нормативно-правових актів, які регулюють службову діяльність працівників. Правову основу професійної етики працівників поліції в Україні складають: конституція України, міжнародні нормативно-правові акти, ратифіковані Україною, закони України, нормативно-правові акти центральних державних органів (постанови Верховної Ради України, укази Президента України, постанови Кабінету міністрів України), відомчі нормативно-правові акти (накази, інструкції, розпорядження Міністерства внутрішніх справ України).

Конституція України є одним із найвагоміших джерел моральних засад у функціонуванні правоохоронних органів. Стаття 28 Конституції України встановлює, що кожен має право на повагу до його честі та гідності; ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню [1]. Тобто жодний поліцейський не має права своїми діями принижувати осіб, висловлюватися образливо або іншим чином зневажати людей. Вказана стаття є

відображенням статті 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, в якій зазначено, що нікого не може бути піддано катуванню або нелюдському чи такому, що принижує гідність, поводженню або покаранню [2].

Серед нормативних актів, які складають правову основу професійної етики поліцейських, перш за все можна назвати закон України «Про Національну поліцію України». Закон України «Про Національну поліцію України» включає основні елементи реалізації діяльності поліції, зокрема і певні етичні засади. Ці норми розміщені в розділі II, який визначає основні принципи діяльності поліцейських, а також в розділі VII, який встановлює правила проходження служби в поліції. Верховенство права, відкритість та прозорість, дотримання прав і свобод людини, взаємодія з населенням на засадах партнерства, політична нейтральність, іншими словами засади діяльності поліції, зазначені в законі України «Про Національну поліцію України», є моральними орієнтирами, на яких ґрунтується діяльність Національної поліції. Загалом, це і є певний перелік тих етичних норм, яких повинен дотримуватися поліцейський у своїй професійній діяльності [3].

Безпосередньо моральні засади поліцейського на нормативному рівні зазначені в наказі МВС України «Про затвердження Правил етичної поведінки працівників апарату Міністерства внутрішніх справ України, територіальних органів, закладів, установ і підприємств, що належать до сфери управління МВС» від 28.04.2016 № 326, в якому визначено, що з наміром зміцнення дисципліни та законності серед працівників, безумовного забезпечення прав і свобод громадян, дотримання стандартів етичної поведінки, доброчесності та запобігання конфлікту інтересів у діяльності працівників Національної поліції України були прийняті Правила етичної поведінки працівників апарату Міністерства внутрішніх справ України, територіальних органів, закладів, установ і підприємств, що належать до сфери управління МВС [4].

Цей наказ вміщує в собі два розділи. Перший розділ «Загальні положення» включає конкретну настанову щодо неухильного виконання норм поведінки, встановлених цим актом. Другий розділ встановлює основні засади професійної етики працівників МВС України. Тому, визначені наступні принципи етики працівників поліції: гідної поведінки; доброчесності; служіння державі і суспільству; політичної нейтральності; лояльності; прозорості і підзвітності; сумлінності [4].

Отже, з наведеного можна стверджувати, що в Україні існує належний правовий базис професійної етики в діяльності Національної поліції, що складається з розгалуженої системи нормативно-правових актів. Виконання вищезазначених правових норм – обов'язок усіх поліцейських і вказує на гуманну спрямованість державної політики. До того ж, неухильне дотримання засад професійної етики не тільки роблять працівника культурним громадянином, але і допомагають йому більш ефективно виконувати свої службові обов'язки, збільшують авторитет серед колег і населення, зміцнюють його статус захисника правопорядку.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28 червня 1996 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 20.03.2021).
2. Про захист прав людини і основоположних свобод: Конвенція Ради Європи від 04.11.1950/ URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004 (дата звернення: 20.03.2021).
3. Про Національну поліцію України: Закон України від 02.07.2015/ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 20.03.2021).

4. Про затвердження Правил етичної поведінки працівників апарату Міністерства внутрішніх справ України, територіальних органів, закладів, установ і підприємств, що належать до сфери управління МВС: Наказ МВС України від 28.04.2016/ URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0778-16> (дата звернення: 20.03.2021).

Стеченко К. Л., здобувачка вищої освіти 3 курсу, група КЮ-181
Науковий керівник – **Керноз Н. Є.**, ст. викл.
Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

ПОНЯТТЯ «ПРОЦЕСУАЛЬНІ СТРОКИ» В НАЦІОНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ

Конвенційна норма статті 6: «кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку» [1], знайшла відображення в п. 7 ч. 2 ст. 129 Конституції України, зміненій Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» від 02.06.2016 року № 1401-VIII, який набрав чинності 30.09.2016 року, як нова конституційна засада, а саме - розумні строки розгляду справи судом [2], що відповідає важливому завданню національного судочинства «своєчасний розгляд».

На законодавчому рівні з 15.12.2017 року принцип «розумність строків розгляду справи судом» віднесено до основних засад національного судочинства в змінених національних процесуальних кодексах, але виписано уніфіковано в ст. 121 Цивільного процесуального кодексу (далі – ЦПК), ст. 114 Господарського процесуального кодексу (далі – ГПК), ст. 119 Кодексу адміністративного судочинства (далі – КАС) України як «розумність процесуальних строків», а саме: «строк є розумним, якщо він передбачає час, достатній, з урахуванням обставин справи, для вчинення процесуальної дії, та відповідає завданню судочинства (цивільного, господарського, адміністративного)» [3,4,5]. Але чи тотожні поняття «строк розгляду справи» та «процесуальний строк»?

На актуальність зазначеного питання свідчить закріплення «розумності строків виконавчого провадження» в п. 7 ч. 1 ст. 2 Закону України «Про виконавче провадження» від 02.06.2016 року № 1404-VIII як нової засади, що є дуже важливим, оскільки саме виконавче провадження є «завершальною стадією будь-якого судового провадження» [6]. Тобто, на законодавчому рівні принцип «розумності строків розгляду справи» відмежований від принципу «розумності строків виконавчого провадження», але перебіг строків судового розгляду у справах починається з часу надходження письмових заяв до суду, а закінчується ухваленням остаточного судового рішення у справі, проте для ефективного захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів учасників судової справи як основної причини звернення до суду, цього недостатньо, так як він залежить від реально виконаного судового рішення.

Чинний ЦПК України містить Главу 6 Розділу I з назвою «Процесуальні строки», якою регламентується даний інститут, але її положеннями прямо не закріплюється їх нормативне визначення. Аналізуючи зміст ст. 120 ЦПК України «Види процесуальних строків», уявляється можливим зробити висновок, що законодавець по суті визначає їх як «строки, в межах яких вчиняються процесуальні дії, встановлені законом (...) або судом» [3].

На нашу думку, дане визначення є неповним, тому, вбачаємо необхідність здійснення аналізу відповідних положень інших національних процесуальних кодексів щодо